

ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับ วิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์

แสงสิทธิ์ กฤษณี

ข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทย
ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการแพทย์แผนไทย
พ.ศ. ๒๕๕๗

เกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์

พ.ศ. ๒๕๖๐

๑. พฤตินิสัย เจตคติ คุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

๑.๑ การรักษาเกียรติและธำรงคุณค่าแห่งวิชาชีพ

ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์พึงมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

๑.๑.๑ มีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสมต่อการประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์

๑.๑.๒ ซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและวิชาชีพ เป็นที่ไว้วางใจของผู้ป่วยและสังคม

๑.๑.๓ มีบุคลิกภาพอันเป็นที่น่าศรัทธา

๑.๑.๔ รับผิดชอบต่อผู้ป่วย การนัดหมาย และงานที่ได้รับมอบหมาย

๑.๑.๕ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑.๖ มุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๑.๒ การคำนึงถึงผู้ป่วย

๑.๒.๑ คำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสิ่งสำคัญ

๑.๒.๒ ให้ความจริงแก่ผู้ป่วย รักษาความลับ และเคารพในสิทธิของผู้ป่วย

๑.๒.๓ ปกป้องและพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของผู้ป่วย

๑.๓ การคุ้มครองและรับผิดชอบต่อสังคม

๑.๓.๑ ดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม

๑.๓.๒ แสดงเจตคติที่ดีต่อการให้บริการสุขภาพแบบองค์รวมแก่ประชาชนทุกระดับ

๑.๓.๓ เข้าใจความต้องการและข้อจำกัดของผู้รับบริการสุขภาพ โดยไม่แบ่งแยกใน
บริบทของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ศาสนา อาชีพ อายุ และเพศ

๑.๓.๔ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการให้บริการที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

๒. ทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ

ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์พึงตระหนักถึงความสำคัญและมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย เพื่อนร่วมงาน และผู้เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๒.๑ หลักการสำคัญของการสื่อสาร

๒.๑.๑ ตระหนักถึงปัจจัยของผู้สื่อสารที่อาจส่งผลต่อการสื่อสาร เช่น สภาพร่างกาย จิตใจ และ อารมณ์ พฤติกรรม ภูมิหลัง อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ รวมถึง บรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร

๒.๑.๒ สามารถสื่อสารด้วยภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษากาย รวมทั้งใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

๒.๑.๓ มีทักษะในการรับรู้ และให้ข้อมูลโดยผ่านวิธีการสื่อสารต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และคำนึง ถึงผลกระทบต่อวิชาชีพและสังคม

๒.๑.๔ สามารถให้ข้อมูลทางการแพทย์ นำเสนอด้วยวาจา อภิปราย ในที่ประชุม เขียนรายงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ การสื่อสารกับผู้ป่วย

๒.๒.๑ มีทักษะในการรับฟังปัญหา เข้าใจความรู้สึกและความวิตกกังวลของผู้ป่วย

อีกทั้งสามารถตอบคำถาม อธิบายให้คำปรึกษาและคำแนะนำอย่างเหมาะสม

๒.๒.๒ มีทักษะในการสัมภาษณ์และซักประวัติผู้ป่วย ใช้ศัพท์และภาษาที่ผู้ป่วยเข้าใจได้

๒.๒.๓ เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม แสดง

ความเห็นอกเห็นใจ เอื้ออาทร ให้ความมั่นใจ และให้กำลังใจแก่ผู้ป่วย

๒.๒.๔ สามารถขอความยินยอมในการรักษาพยาบาลจากผู้ป่วย รวมทั้งสร้างความมั่นใจ
ในเรื่องการคงความลับของผู้ป่วย

๒.๒.๕ มีทักษะการสื่อสารในสถานการณ์เฉพาะ เช่น การโน้มน้าวให้ผู้ป่วยเข้าใจในกรณี

ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ยาหรือหัตถการ

๒.๓ การสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๑ สามารถสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคงความสมดุลระหว่างการเปิดเผยข้อมูลกับการรักษาความลับของผู้ป่วย

๒.๓.๒ มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๓ สามารถจัดทำบันทึกทางการแพทย์ ใบรับรองแพทย์ และเอกสารทางการแพทย์อื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

๒.๓.๔ สามารถสื่อสารเพื่อการส่งต่อผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม

๓. ความรู้ทางการแพทย์แผนไทยประยุกต์

๓.๑ มีความรู้ความเข้าใจในวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานเพื่อการสื่อสารและการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อการประยุกต์ในการตรวจวินิจฉัยและบำบัดรักษาผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๓.๒ มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการแพทย์แผนไทย และทักษะทางคลินิก สามารถตรวจวินิจฉัยและบำบัดรักษาผู้ป่วย ตลอดจนวางแผนการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันการเจ็บป่วยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๓.๓ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้

๓.๓.๑ ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพและความเจ็บป่วย ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน และอาชีพ

๓.๓.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์

๓.๓.๓ ศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความรู้พื้นฐานทางสังคมศาสตร์ มานุษยวิทยา

และพฤติกรรมศาสตร์ที่จำเป็นสำหรับการเสริมสร้างเจตคติและความเข้าใจต่อเพื่อนมนุษย์และสังคม

ระบบคุณภาพ รวมถึงความปลอดภัยของผู้ป่วย และผลกระทบทางเศรษฐศาสตร์ หลักการบริหารงาน

ด้านการแพทย์ และสาธารณสุข

๔. การบริหารผู้ป่วย

มีความรู้ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล กำหนดปัญหา ตั้งสมมุติฐาน วางแผนการ
ตรวจ วินิจฉัย ให้การดูแลรักษาผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม ดังต่อไปนี้

๔.๑ การตรวจวินิจฉัยและการดูแลรักษาผู้ป่วยทั่วไป ได้แก่

๔.๑.๑ สังเกตอาการปฏิกิริยาท่าทีของผู้ป่วยและญาติ

๔.๑.๒ ชักประวัติและตรวจร่างกายผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสม

๔.๑.๓ เลือกใช้วิธีการตรวจทางการแพทย์แผนไทยหรือการตรวจด้วยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม

๔.๑.๔ รวบรวมและแปลผลข้อมูลจากประวัติการตรวจร่างกายและข้อมูลอื่น ๆ

เพื่อนำมาตั้งสมมุติฐาน วิเคราะห์หาสมุฏฐานของปัญหา และวางหลักการรักษาของผู้ป่วย

๔.๑.๕ นำหลักของเวชศาสตร์เชิงประจักษ์ มาใช้ประกอบการวินิจฉัยดูแลรักษาผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม

๔.๑.๖ เลือกใช้วิธีการรักษาได้เหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินโรคและทรัพยากรที่มีได้อย่างเหมาะสม

๔.๑.๗ เลือกใช้ยาสมุนไพรได้อย่างสมเหตุผลตามหลักเภสัชกรรมแผนไทยโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสำคัญ

๔.๑.๘ ชี้แจงให้ข้อมูลเพื่อขอความยินยอมจากผู้ป่วยในการดูแลรักษา

๔.๑.๙ บันทึกเวชระเบียนอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง และต่อเนื่อง โดยอาศัยแนวทางมาตรฐานสากล

๔.๑.๑๐ ปรึกษาผู้มีความรู้ความชำนาญกว่าหรือส่งต่อผู้ป่วยไปรับการรักษาอย่างเหมาะสม

๔.๑.๑๑ ให้การบริหารผู้ป่วยแบบองค์รวม

๔.๑.๑๒ ให้การดูแลรักษาแบบสหวิชาชีพแก่ผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม

๔.๒ ทักษะการตรวจ การทำหัตถการที่จำเป็น มีความสามารถในการทำหัตถการและ
ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการตรวจวินิจฉัยและรักษาผู้ป่วยโดยสามารถอธิบายข้อบ่งชี้ ข้อห้าม
ภาวะแทรกซ้อนในการตรวจ สภาพและเงื่อนไขที่เหมาะสม ขั้นตอนการตรวจ กระทำได้ด้วยตนเอง
แปลผลได้อย่างถูกต้อง และเตรียมผู้ป่วยเพื่อการตรวจวินิจฉัยนั้น ๆ

๕. การสร้างเสริมสุขภาพและระบบบริหารสุขภาพ: สุขภาพแบบองค์รวม

๕.๑ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ ระบบบริหารสุขภาพ และการดูแลรักษาสุขภาพด้วยหลักธรรมานามัย

๕.๒ สามารถให้การบริหารสุขภาพแบบองค์รวมในระดับบุคคล และเชื่อมโยงไปสู่ระดับชุมชนและสังคม

๒. การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมในการประกอบวิชาชีพการแพทย์
แผนไทยประยุกต์ให้มีมาตรฐาน ทันสมัย และตอบสนองต่อความต้องการของผู้ป่วยและสังคม
อย่างต่อเนื่อง

- ๖.๑ กำหนดความต้องการในการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างครอบคลุมทุกด้านที่จำเป็น
- ๖.๒ วางแผนและแสวงหาวิธีการสร้างและพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมที่เหมาะสม
- ๖.๓ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ ฝึกทักษะ รวมทั้งพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- ๖.๔ ค้นหาหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งมีวิจารณญาณในการประเมินข้อมูล
- ๖.๕ ประยุกต์ความรู้ เทคโนโลยี และทักษะใหม่ได้อย่างเหมาะสม
- ๖.๖ ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพงาน การสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการปฏิบัติงานประจำวันและการจัดการความรู้

ภาคผนวก

ประกอบเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์

ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ต้องมีความรู้ความสามารถในการแก้ไข
ปัญหาสุขภาพทั่ว ๆ ไปของผู้ป่วยและประชาชนได้อย่างเหมาะสม คือ

๑. มีความรู้ความสามารถในการตรวจวินิจฉัยและให้การรักษา

๑.๑ อาการสำคัญ / กลุ่มอาการสำคัญ หรือปัญหาที่นำผู้ป่วยมาพบแพทย์

๑.๒ โรค / กลุ่มอาการ / สมุฏฐานที่เป็นสาเหตุของอาการสำคัญ หรือปัญหาที่นำผู้ป่วยมา

พบแพทย์

๒. มีความรู้ความสามารถในการตรวจโดยใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์การแพทย์

๓. มีความรู้ความสามารถในการทำหัตถการได้ด้วยตนเอง

๔. มีความรู้ความสามารถในการทำกิจกรรมพิเศษตามแนวทางแพทย์แผนไทยเดิม

๕. มีความรู้ความสามารถในการผลิตและปรุงยา

ข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทย
ว่าด้วยการกำหนดโรคซึ่งต้องห้ามมิให้เป็นสมาชิกสภาการแพทย์แผนไทย
พ.ศ. ๒๕๕๘

โรคซึ่งต้องห้ามมิให้สมัครเป็นสมาชิกสภาการแพทย์แผนไทย

- (๑) โรคเรื้อนในระยะติดต่อหรือในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่น่ารังเกียจแก่สังคม
- (๒) วัณโรคในระยะอันตราย
- (๓) โรคเท้าช้างในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่น่ารังเกียจของสังคม
- (๔) โรคพิษสุราเรื้อรัง
- (๕) โรคติดยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง
- (๖) โรคอื่นซึ่งคณะกรรมการสภาการแพทย์แผนไทยพิจารณาเห็นว่า เป็นอุปสรรคต่อการเป็นสมาชิกสภาการแพทย์แผนไทย

ข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทย
ว่าด้วยอายุใบอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาต
ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2556
พ.ศ. 2563

ข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทย
ว่าด้วยการศึกษาต่อเนื่องของสภาการแพทย์แผนไทย
พ.ศ. 2563

